

Els mitjans de comunicació en llengua catalana lluiten des de fa anys per construir un espai comunicatiu propi. Però la realitat demostra que el castellà s'imposa dintre del panorama comunicatiu dels Països Catalans. La gran majoria de diaris venuts a Catalunya són escrits en castellà i les cadenes de televisió estatals s'emporten una part molt important de la quota de pantalla. A la ràdio la situació és més alleujadora, però la fragmentació de la llengua a la societat catalana, i en especial a la barcelonina, obre molts dubtes sobre la millora de la situació actual del català als mitjans.

Català als mitjans: desigualtat i incertesa

Sònia Ortiz

Fotos: Lourdes Segade

Actualment hi ha més de mil quatre-cents mitjans de comunicació que s'expressen majoritàriament en català i que contribueixen a la lluita que es va encetar durant la transició democràtica per crear un espai comunicatiu propi. Aquesta dada és l'ampolla mig plena de la situació de la llengua catalana en els mitjans. Però l'ampolla mig buida és que l'idioma propi de Catalunya queda relegat a un segon terme molt lluny del castellà.

Dels 800.000 exemplars de diaris d'informació general de pagament que es distribueixen diàriament als Països Catalans només el 18% són en català. El 82% restant són en castellà. A la televisió també hi ha un clar desequilibri. Al Principat, la quota de pantalla en català és de menys del 30%, percentatge que es manté gràcies sobretot a TV3 i K3/33 i a les televisions locals, a on la presència del català és de més del 75%. La ràdio és el mitjà que dona una mica de llum ja que un 70% d'emissores comercials ho fan en català.

El cert és que l'ús del català als mitjans ha anat augmentant progressivament a partir dels anys vuitanta. Fins arribar al moment actual es distingeixen dues etapes. A l'article titulat "Mitjans de comunicació i llengua a Catalunya" publicat al portal www.lesrevistes.com, la sotsdirectora de l'Institut de la Comunicació (InCom) i professora de

Periodisme a la UAB, Maria Corominas, assegura que en una primera etapa, als anys vuitanta, es tendeix a "crear un sector públic de ràdio i de televisió exclusivament en català (CCRTV) o amb una presència molt majoritària d'aquest idioma (emissores de ràdio i televisió municipals, premsa municipal). També en aquest període, des de la Generalitat de Catalunya es posa en marxa una política de subvencions per a la promoció del català a la premsa, el llibre, el cinema, el vídeo i el disc". La segona etapa comença als anys noranta i es caracteritza, "d'una banda, perquè les polítiques públiques tendeixen a fomentar la presència del català per mitjà de quotes (cinema, ràdio privada de concessió) i, de l'altra, per iniciatives privades, sobretot en premsa diària". En aquest sentit destaca la introducció, l'any 1997, de la doble edició en castellà i en català dels diaris *Segre* i *El Periódico*. Aquest últim ha contribuït notablement a l'augment de vendes, passant d'un 8,4% d'exemplars de diaris generalistes en català el 1996 a un 25,4% del 1999. Actualment només existeixen dos grans diaris d'informació general escrits íntegrament en català: *El Periódico*, que tradueix l'edició en castellà, i *l'Avui*, que no passa pel seu millor moment. Després que el juny de l'any passat l'editora Premsa

Les campanyes per impulsar l'ús del català no eviten que als mitjans de comunicació segueixi predominant el castellà

Catalana presentés la fallida voluntària de l'empresa, aquest rotatiu ha passat a formar part de la Corporació Catalana de Comunicació, SL, una societat dels grups Godó i Planeta.

GRATUÏTS I BILINGÜISME

A la premsa hi ha un factor que ha canviat el panorama: la irrupció dels diaris gratuïts, fonamentalment *Metro* i *20 Minutos*, que han optat per la fórmula bilingüista. Segons Enric Sierra, director de *20 Minutos Barcelona*, això suposa un "avantatge respecte al català, ja que el catalanoparlant llegeix indistintament castellà o català, mentre que al castellanoparlant si li dones a triar triarà el castellà. En el nostre cas no es pot destriar, de manera que el lector s'introduirà involuntàriament en la lectura del català".

Tot i així, el bilingüisme dels gratuïts presenta una descompensació a favor del castellà. Tant *20 Minutos* com *Metro* introdueixen respectivament un 30% i un 20% de continguts en català. I en el cas de *Què*, el nou diari gratuït de

La ràdio, a diferència de la premsa escrita i la televisió, és l'únic mitjà on el català té més presència que el castellà

Recoletos que va sortir al mercat el 17 de gener, es redueix a un 5%, tot i que la intenció del diari és anar ampliant la presència del català. Els responsables dels diferents gratuïts asseguren que aquesta fórmula és el reflex de la realitat lingüística de Barcelona i l'àrea metropolitana. Xavi Gual, director de *Metro Barcelona* apunta que "a Catalu-

nya hi ha una descompensació molt gran a l'hora de parlar de l'expansió del català en funció d'àrees. A Barcelona i l'àrea metropolitana la presència de castellanoparlants és important. Això ens obliga a rebaixar més del que

voldríem la presència del català, perquè si ho forcem massa podríem perdre una bona part de lectors". D'altra banda, Gual considera

que "els gratuïts són una bona forma d'ensenyar el català als immigrants".

Però aquest percentatge marginal del català es pot entendre també com una mostra de la supeditació dels diaris gratuïts als interessos comercials. Mateu Ros, president de l'Associació Catalana de Premsa Gratuïta (ACPG) considera que "a nivell comercial,

El català, la llengua majoritària dels periodistes

El castellà és l'idioma que s'utilitza en el 34,6% dels mitjans de comunicació catalans i que en té més penetració. Malgrat això, l'idioma d'ús vehicular entre els periodistes és majoritàriament el català, segons dades del Llibre Blanc de la Professió Periodística a Catalunya de 2004, editat pel Col·legi de Periodistes i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Segons aquesta font, el 57,1% dels periodistes tenen el català com a llengua materna, davant del 36,2% del castellà. Un 5,7% usa indistintament el castellà i el català durant la seva vida diària. D'altra banda, el català és la llengua habitual dels periodistes catalanoparlants en el seu treball periodístic en un 56,9%, mentre un 22% fan servir el castellà i el 19,5% usen els dos idiomes indistintament.

Cal destacar que a la professió periodística es dona una situació de normalització lingüística que no es dona en altres àmbits, ja que el 91% dels professionals tenen coneixements de la llengua catalana a nivell oral, d'escriptura i de comprensió. Tot i així, un 15% dels que el coneixen no l'utilitzen com a llengua vehicular a la feina. El castellà, no obstant això, l'entén, l'escriu i el parla el 99,3% dels periodistes catalans i l'utilitza al seu lloc de treball un 41%. Pel que fa a altres llengües, un 37,90% tenen coneixements escrits, orals i de comprensió de l'anglès, i un 29% del francès.

aquests grans diaris gaudeixen d'un pastís publicitari diferent al de la premsa gratuïta catalana, i és aquest pastís el que marca la línia a seguir". En aquest sentit, el castellà garanteix el 100% de la seva publicitat. De fet, el bilingüisme als gratuïts és quasi exclusiu d'aquestes tres grans capçaleres, ja que com afirma Ros, "la majoria de les publicacions gratuïtes de ciutats mitjanes estan concebudes amb el 100% en català. A Catalunya hi ha unes tres-centes capçaleres gratuïtes, de les quals a l'ACPG en tenim adscrites 45, i el 98% són íntegrament en català". Segons l'ACPG, la premsa

Els responsables dels gratuïts apunten que el bilingüisme d'aquestes publicacions introdueix el català als que el desconeixen

gratuïta catalana té una difusió d'uns quatre milions de lectors i una tirada de gairebé 1.700.000 exemplars.

Només a Barcelona *20 Minutos* distribueix 240.000 exemplars, *Metro* 180.000 i *Què* 225.000. En total, distribueixen arreu dels Països Catalans dos milions d'exemplars. Amb aquestes dades, els gratuïts s'han convertit en els principals competidors de la premsa d'informació general de pagament, a on predomina el castellà. El 2003, segons dades de l'OJD, la versió catalana d'*El Periódico* (69.356 exemplars) se situava en el quart lloc d'audiència i difusió de la premsa diària d'informació general dels Països Catalans i l'*Avui* (28.368 exemplars) en la novena posició. Segons Antoni Galeote, responsable de *Què* a Barcelona la situació del català a la premsa de pagament podria millorar si es fes "un esforç per ser bilingüistes. Estarien complint amb un objectiu de justícia històrica lingüística, i és possible que fins i tot comercialment i a l'hora d'aconseguir majors quotes de publici-

tat també els seria bastant útil. Si no ho fan és perquè tenen una por excessiva des de les administracions centrals a llançar-se a un objectiu que els beneficiaria políticament, socialment i comercialment. Pesa massa la por i una tradició que avui dia no té sentit".

NOTABLE EN LA PROXIMITAT

La situació de la llengua a la premsa local i comarcal és ben diferent, ja que és un dels pocs àmbits a on es manté l'hegemonia del català. En aquest cas, les diverses edicions d'*El Punt, Regió 7, el Diari de Girona, el Diari de Balears* i el *Segre* són els diaris locals i comar-

cals que més difusió tenen arreu dels Països Catalans. El president de l'Associació Catalana de Premsa Comarcal (ACPC), Antoni

Garrido, apunta que "la premsa comarcal ha fet una tasca molt important, no solament quant a l'ensenyament del català, sinó a més, quant a la comprensió del que és el concepte de catalanitat, la tradició, la història i un sentit social català".

Per la seva part, l'edició barcelonina d'*El Punt*, que va veure la llum el novembre de 2003, ha tapat el forat que hi havia en l'àrea metropolitana i s'ha convertit en el principal diari local de Barcelona, amb l'afegit que està escrit íntegrament en català. "L'edició d'*El Punt* a Barcelona no s'entén si no es té en compte que l'aspiració de la capçalera de fer una diari nacional de tots els Països Catalans per edicions. És a dir, l'edició de Barcelona no és necessàriament l'edició principal tot i que és important", afirma Vicent Partal, director de Vila-web. *El Punt* pertany a la Coordinadora de Mitjans (Grup Comit), integrada també per *El 9 Nou, Regió 7, Segre, L'Hora del Garraf, Diari d'Andorra, Diari de Balears* i el diari elec-

Els diaris gratuïts estan escrits en els dos idiomes, tot i que predomina el castellà per sobre del català.

trònic Vilaweb. Amb 420.145 lectors diaris, les capçaleres de Comit se situen en el tercer lloc pel que fa a nombre de lectors dins el conjunt de diaris d'informació general dels Països Catalans, per darrere d'*El Periódico* i *La Vanguardia*.

El Punt ven diàriament 24.000 exemplars de les diverses edicions, xifra que el converteix en la tercera capçalera en català amb més difusió als Països Catalans, segons l'OJD de 2003, rere els diaris d'informació general *El Periódico* i *l'Avui*. Aquest fet demostra la bona situació del català en la premsa local i comarcal. Una altra iniciativa destacable del grup Comit és *El 9 Esportiu*, el primer diari esportiu escrit en català i amb una difusió de més de 56.000 exemplars, tot i que el fet que es distribueixi encartonat dintre dels

diaris del grup fa difícil determinar la seva autèntica dimensió.

El sector de la premsa no diària gaudeix també de bona salut. En els darrers anys, ha augmentat el nombre

L'edició d'*El Punt* a Barcelona o la creació d'*El 9* demostren la bona situació de la llengua en la premsa local i comarcal

de lectors de revistes en català, gràcies a les 129 capçaleres associades a l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC). Tot i així, aquesta realitat sovint no es veu reflectida als quioscos, on la premsa en català queda amagada enmig dels centenars de capçaleres en castellà. Per a Francesc Dalmases, president de l'APPEC, "el problema és que s'ha treballat poc la

distribució en el punt de venda. A les grans estructures de distribució els costa molt entendre el nostre mercat, la nostra àrea lingüística. Qualsevol editor en català que vulgui arribar a tota la població catalano-parlant ha d'utilitzar tres o quatre distribuïdors diferents".

Per pal·liar aquesta situació l'APPEC coordina la posada en marxa del projecte

Grup 10, que aplega les principals revistes associades amb l'objectiu d'augmentar el coneixement de les publicacions i potenciar-ne la presència als punts de venda, millorar la penetració a les agències publicitàries i centrals de mitjans, i potenciar les subscripcions a biblioteques i clients directes.

NOUS PROJECTES

A part de la recent aparició de *Què*, aquest any han nascut també dues noves revistes en català. Des del 26 de gener es pot trobar als quioscos la revista *NAT* sobre la natura editada per Sapiens Publicacions i amb una tirada de 50.000 exemplars. En segon lloc, *Canvi Setze*, un nou setmanari d'informació política, iniciativa de *Cambio 16* i *El Triangle*, que està al mercat des de finals de febrer.

Respecte a les previsions de creació de nous diaris es pot parlar del projecte que està preparant *20 Minutos* de llen-

El Govern reduirà les ajudes als mitjans de comunicació en general però augmentarà les destinades als escrits en català o aranès

çar al mercat un gratuït econòmic, que es dirà *20 Negocios*, pel qual encara no hi ha data concreta de llançament. Segons Enric Sierra, la tirada serà d'uns 100.000 exemplars distribuïts als principals centres financers de Barcelona i Madrid. L'edició barcelonina serà bilingüe, amb una proporció del català similar a la de *20 Minutos*.

Un altre dels projectes dels quals s'ha parlat a la premsa és de José Sanclemente, exconseller delegat de Primera Plana (*El Periódico*) i president de Comunymedia. Tot i que es va anunciar que preparava un gratuït amb un grup d'empresaris de premsa regional, el projecte no acaba d'arrencar. També s'ha parlat en diverses ocasions de la possibilitat de traduir *l'Sport* i *El Mundo Deportivo*, tot i que de moment els seus editors han descartat aquesta opció. Qui també s'està plantejant el llançament d'un diari en català és el Grup MediaPro. Aquesta productora audiovisual va apostar l'any passat per *l'Avui*, que finalment ha quedat en mans de Planeta i Godó. En una entrevista publicada a la *Revista de les*

Revistes de 2004, editada per l'APPEC, Jaume Roures, director general del grup anunciava: "Ens mantenim fermes en el nostre propòsit i tenim en ment un altre diari en català d'orientació nacionalista que pugui acomplir la missió que ha fet històricament *l'Avui*, que no sabem si amb els nous propietaris la continuarà fent o farà un gir ideològic".

AJUDES ADMINISTRATIVES

Les expectatives d'ajudes a les publicacions en català han augmentat amb l'arribada del tripartit. De moment el

Govern ha anunciat les dotacions de les ajudes que s'atorgaran durant aquest any als mitjans en català per mitjà de tres concursos públics, que en

el moment del tancament d'aquesta revista, es preveïen convocar al febrer, per tal que els mitjans i les entitats del sector poguessin demanar ajudes per a nous projectes i per donar suport a la llengua catalana i l'aranesa. Segons fonts de la Secretaria de Comunicació les dotacions de cada concurs seran les següents: 7 milions d'euros per a nous projectes de mitjans de comunicació (premsa escrita –de pagament i gratuïta–, premsa digital, ràdio i televisió), 3,5 milions d'euros per donar suport a la premsa escrita en llengua

Els editors dels diaris esportius *l'Sport* i *El Mundo Deportivo* han descartat, de moment, l'opció de traduir els diaris al català

catalana o aranesa i 1 milió d'euros per la premsa digital, la ràdio i la televisió en llengua catalana o aranesa.

Tot i així, la Secretaria de Comunicació ha anunciat que rebaixarà el seu pressupost de 12 milions d'euros, que es van atorgar el 2004 a 9 milions el 2005. Segons aquesta font "els motius

de la reducció són clars: el Govern considera que els fons públics adreçats als mitjans de comunicació van augmentar de manera exagerada en l'anterior legislatura generant una situació irregular. El propòsit és anar reduint les ajudes i que les que s'atorguin es facin de manera transparent gràcies a un concurs".

En canvi, hi haurà una discriminació positiva respecte a les ajudes a mitjans en català o aranès, ja que el pressupost ha passat de 3 milions d'euros que hi va dedicar l'ICIC el 2004 a 4,5 milions d'euros el 2005. A més de la política de subvencions, el Govern vol impulsar els serveis i les infraestructures bàsiques perquè els mitjans de comunicació catalans puguin millorar la seva eficiència. L'Agència Catalana de Notícies (ACN), de titularitat pública, és una d'aquestes infraestructures. L'objectiu és un nou model d'agència, altament eficient, amb un ús intensiu de les tecnologies de la informació i la comunicació i especialitzada en la prestació de serveis multimèdia a un sector que està format per grans mitjans, però també pels mitjans de comunicació local i comarcal.

EL REPTE DIGITAL

Tot i la importància de la premsa escrita, els mitjans audiovisuals, i en especial la televisió, tenen un paper

protagonista a l'hora de garantir el futur de la llengua. A la petita pantalla continua sent majoritària la presència del castellà. De fet al

Principat la quota de pantalla de les televisions autonòmiques i estatals en català és del 26% (EGM, del gener de 2004 al novembre de 2004). TV3 i K3/33 són els grans cavalls de batalla que lluiten per garantir la presència de la llengua, juntament amb les televisions locals. Després de la irrupció de

Sancions als que no compleixin la quota del 25% de música en català

Des de gener d'enguany el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) ha assumit el control de l'aplicació de l'actual legislació que estableix l'obligació d'emetre un 25% de música en català per a les cadenes de televisió i emissores de ràdio públiques i privades amb llicència atorgada per la Generalitat. El CAC podrà imposar multes que van dels 12.000 als 90.000 per a les emissores que incompleixin la llei i podrà suspendre durant un mes els espais que no s'adeqüin a la legislació. Les sancions no les ha creat el CAC, sinó que són les que estableix la llei de 1996 sobre la programació distribuïda per cable i la de política lingüística de 1998. El CAC aplicarà aquestes sancions, ja que fins ara no hi havia cap organisme que vetllés el compliment de les quotes.

La llei afecta a televisions i ràdios que emeten amb llicència atorgada per la Generalitat, és a dir, TV3, Catalunya Ràdio, 100 cadenes de televisió local i 300 ràdios, entre les quals hi ha emissores que pertanyen a cadenes d'àmbit estatal com la SER i la Cope. Totes elles hauran de passar informes trimestrals. D'altra banda, l'ús del català i l'aranès s'haurà de distribuir de manera equitativa en totes les franges horàries. Tot i així, les emissores que emeten en cadena, com la SER, poden excloure d'aquesta obligació una franja horària d'un màxim de sis hores consecutives.

les televisions privades i les de pagament d'àmbit estatal, les audiències de les diferents cadenes de televisió s'han tornat a estabilitzar. Tot i així, TV3 ha vist perillar la seva posició de lideratge amb una audiència similar o superior en algunes ocasions a Tele 5.

Al descens d'audiència cal sumar-hi les pèrdues econòmiques de la Corporació Catalana de Radio i Televisió que han augmentat un 60% en els últims quatre anys. I un altre dels desencerts de la Corporació ha estat el canal d'informació 24 hores, 3/24, que ha reduït la seva plantilla i ha hagut de retallar les hores d'emissió. Per intentar millorar la situació de la Corporació, la Generalitat ja ha anunciat mesures, com garantir la independència política de l'organització de la CCRTV. Per a

L'arribada de la televisió digital suposarà una dispersió de l'audiència que pot anar en detriment dels mitjans en català

això ha proposat que la designació del president de la Corporació es faci per consens parlamentari i no amb una designació del president de la Generalitat, com fins ara. Pel que fa a la presència del català a la resta d'emissores de televisió només podem parlar dels informatius territorials de TVE i d'alguns programes produïts al centre de Sant Cugat i emesos a La 2.

Però sens dubte els canvis a la televisió vindran amb l'"apagada analògica" ja que podria modificar el mapa actual de les emissores d'àmbit local. Està previst que les emissores locals catalanes hagin de fer la transició cap a l'emissió digital el 2008, molt abans que les cadenes generalistes i autonòmiques que ho faran el 2010.

Amb l'arribada de la Televisió Digital Terrestre (TDT) l'estat quedarà dividit en 288 demarcacions. A cadascuna se li atorgarà un multiplex, o el que és el

mateix, quatre canals de televisió (que passaran a dir-se programes). Així s'hauran de reassignar freqüències i les televisions locals s'hauran d'agrupar segons les noves demarcacions. A més, hi haurà més cadenes d'àmbit estatal. Amb la TDT s'atorgaran noves llicències, en concret hi haurà quatre nous canals autonòmics, és a dir, quatre programes dins d'un mateix *multiplex*, o canal múltiple, que tal i com informa la Secretaria de Comunicació del Govern de la Generalitat tindrà cobertura a tot Catalunya i correspondrà a EDC (Grup Godó). Respecte als canals locals, a tot Catalunya hi haurà 24 *multiplex*, dels quals cal veure encara la distribució entre públics i privats.

En aquests moments, la legislació sobre política lingüística disposa que la programació dels mitjans de titularitat pública sigui en català, mentre que els mitjans privats han de fer

com a mínim el 50% de la programació en català. En tot cas, la Secretaria de Comunicació creu que "per ajudar a crear un espai comunicatiu propi, serà necessari que els nous programes tinguin una forta obligació d'emissió en català, i es donarà suport específic a les emissores que emetin el 100% en català".

D'altra banda, el Govern preveu que la Corporació disposi d'un segon *multiplex*, que li asseguraria disposar de vuit programes i suposaria la garantia d'un paper important en l'espai català de comunicació. Segons la Secretaria de Comunicació "un dels principals requeriments en el concurs de TDT local serà assegurar que els nous concessionaris emetin el màxim nombre d'hores en català; per tant hauria d'ajudar que el català estigui present en l'àmbit audiovisual local". Però el Govern també haurà de tenir

La quota de pantalla en català al Principat és menys del 30% del total.

en compte que els nous canals estatals, tant analògics com digitals, significaran una major dispersió de l'audiència, i això podria anar en detriment dels mitjans en català. Durant la seva compareixença al Parlament de Catalunya l'octubre de 2004 el president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), Francesc Codina, va denunciar que actualment l'impacte del castellà en els mitjans comunicació a Catalunya "és d'un 70%, mentre que el del català és d'un 30%. Si hi haguessin dues televisions estatals més l'impacte del castellà augmentaria.»

BONA SALUT DE LA RÀDIO

La ràdio també haurà d'afrontar un procés de digitalització, tot i que sembla que ho farà amb més tranquil·litat que la televisió. Actualment,

la ràdio continua sent el mitjà que dóna les xifres més positives pel que fa a la presència i implantació de la llengua catalana. Al Principat hi ha 911.000 oients d'emissores de ràdio generalista d'abast autonòmic o nacional i 966.000 d'emissores bilingües

L'impacte actual del castellà als mitjans de comunicació es xifra en un 70% mentre que el del català es limita al 30%

(EGM, de l'abril de 2003 al març de 2004). Això suposa que més del 70% de les emissores comercials emeten en català al Principat. Catalunya Ràdio és des de fa anys la ràdio generalista amb més de mig milió d'oients, seguida de la SER. Després de Catalunya Ràdio, les emissores locals s'han convertit en

les preferides pels oients catalans, demostrant que realitzen una tasca important dins del panorama mediàtic i radiofònic.

Tornant al fenomen de la digitalització, de moment s'han atorgat 18 concessions a nivell estatal, és a dir tres *multiplex*, dels quals un és FU, sense desconexions provincials, i els altres dos són MF, que sí que contemplen desconexions. D'aquests 12 programes, 10 corresponen a radiodifusors comercials i dos a RNE. Segons fonts de la Secretaria de Comunicació, encara s'està debatent el tema de les desconexions provincials, però tot apunta que el percentatge que ocuparà el català a través de les desconexions no superarà el 30% de la programació.

Dificultats al País Valencià i les Balears

La tornada al Govern balear del PP ha significat el tancament de l'emissora pública Som Ràdio, l'única que emetia íntegrament en català. La creació de la nova emissora pública bilingüe IB3 ha comportat una altra problemàtica, ja que es varen atorgar les mateixes freqüències que TV3 i Canal 9 a una part de Mallorca i Eivissa. Per a Andreu Manresa, secretari general del Sindicat de Periodistes de les Illes Balears, s'ha executat "una maniobra políticocomercial disfressada rere una suposada qüestió tècnica". A la premsa, *El Diari de Balears* és una peça clau en el mapa comunicatiu, malgrat que la seva audiència no és determinant.

Al País Valencià el *Canal 9* no ha complert amb les expectatives ja que els programes en català solen emetre's en franges horàries de poca audiència o a través del minoritari segon canal, *Punt Dos*. Segons un estudi de CCOO només el 41% de les emissions del *Canal 9* són en català. La veritat és que tant el mercat radiofònic com el de la premsa valenciana estan dominats pel castellà. La presència del català a la ràdio està garantida per les cadenes de la CCRTV, i a la premsa gràcies a revistes com *El Temps*, *Saó*, *L'avanç* o *Crònica*. Segons Manel Castanyeda, secretari general de la Unió de Periodistes Valencians, "no hi ha res que faci pensar que la situació actual del valencià hagi de millorar a curt o mitjà termini, ja que no hi ha cap voluntat política o empresarial".

A nivell comarcal i supracomarcal s'han atorgat fins al moment 48 llicències de ràdio digital. En l'àmbit local encara està pendent l'aprovació de planificació per part del Govern central. Segons la Secretaria de Comunicació "la planificació del servei DAB d'àmbit local, en banda L, consistiria en un canal MUX per comarca i un MUX per agrupament de municipis, el que permetria encabir en l'espai comunicatiu digital la majoria d'emissores locals municipals i privades que existeixen actualment. Però, una

A la Xarxa s'ha produït una involució. El percentatge d'internautes que visitaven webs en català ha passat del 49% al 37% en pocs anys

vegada més, cal posar èmfasi en el fet que qui planifica a hores d'ara és Madrid, almenys fins que l'Estatut digui el contrari".

EL CATALÀ A LA XARXA

Les ajudes que atorgarà aquest any el Govern de la Generalitat contemplan per primera vegada les subvencions a la premsa electrònica. Això confirma que Internet ha anat agafant força al territori català gràcies sobretot a diaris electrònics en la llengua pròpia del país, com és el cas de Vilaweb i La Malla. Amb 40.739 visites diàries, Vilaweb és el diari electrònic en català amb més audiència que ocupa el cinquè lloc dintre de les versions digitals de diaris editats als Països Catalans més visitades.

Per a Vicent Partal, director de Vilaweb, aquesta posició de lideratge és anecdòtica, ja que "Internet és l'únic mitjà que és realment global, i per tant, la idea de lideratge no té massa sentit, atès que tothom consulta sempre més d'una web". Per a Partal, la importància de Vilaweb està en el fet d'haver-se

consolidat com a projecte periodístic de qualitat. El 15 de maig d'enguany aquest web complirà deu anys. Per celebrar-ho s'han previst una sèrie de canvis tecnològics i de continguts.

Tot i que no està sotmès a l'OJD, l'altre gran diari electrònic en català és La Malla. Segons la seva directora, Sílvia Llobart, els diaris electrònics en català estan jugant un paper molt important de normalització lingüística dintre del panorama mediàtic: "Si comencem a creure que Internet és un canal i un mitjà de comunicació igual

que els altres no té sentit que no hi hagi diaris electrònics que informin en la llengua que ens és pròpia. Crec que la llengua normal en la qual

ens comuniquem també ha d'existir a la Xarxa i han d'existir mitjans que informin en català i que facin servir un llenguatge d'Internet en català".

La majoria de diaris en paper també han apostat per treure una versió electrònica, que en la majoria dels casos es limiten a bolcar a la Xarxa la mateixa informació del diari original, sense que hi hagi pràcticament actualització. Per a Sílvia Llobart aquestes edicions "manquen de continguts propis per l'edició en línia, no estan pensats en un llenguatge d'Internet. L'esforç que s'està fent des dels mitjans electrònics per crear un nou llenguatge no s'està fent des dels altres mitjans, perquè realment Internet és una pota petita dintre de la mare que és el diari en paper". *El Punt* és un dels pocs diaris en català que intenta actualitzar els seus continguts a la Xarxa per mitjà de Vilaweb.

Tot i la bona salut d'aquests diaris electrònics en català, sembla ser que a Catalunya s'ha arribat a una situació d'estancament pel que fa al nombre d'internautes. Segons va informar

Oriol Ferran, secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació, s'ha produït, a més, una "involució important" en l'idioma dels webs que consulta l'internauta a Catalunya en detriment del català i a favor del castellà. Mentre que el 2001 el 49% dels internautes visitaven webs en català, actualment el percentatge es redueix al 37%. El Govern tripartit ha previst presentar el Pla Director d'Infraestructures de Telecomunicacions (PDIT) durant el primer trimestre de 2005 per tal de potenciar l'ús d'Internet, afavorint la connectivitat del territori amb banda ampla i impulsar l'oferta dels operadors i la demanda dels ciutadans.

A més, el PDIT es combina amb el Pla de Serveis i Continguts que preveu potenciar la demanda pel que fa a equipament informàtic i de connexions a Internet. Dintre d'aquest Pla de Serveis i Continguts s'ha presentat enguany el Pla de Formació i Alfabetització Digital, que té com a objectiu

facilitar els coneixements mínims sobre les TIC a aquella part de la població que tenen dificultat per accedir-hi. Dintre de les polítiques de comunicació del Govern destaca l'interès per configurar un espai comunicatiu propi. Això passa per reforçar la

Està prevista la creació d'un nou instrument de medició de les audiències adaptat a la realitat dels territoris de parla catalana

llengua catalana en els mitjans de comunicació. A part de les mesures ja esmentades, el tripartit preveu reforçar la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (tant des del punt de vista financer com estructural) gràcies als pressupostos públics i a la nova llei de la Corporació Catalana. Finalment, el Govern impulsarà un nou instrument de medició de les audiències, adaptat a la realitat dels territoris de parla catalana, que aportarà una informació molt valuosa per millorar les polí-

tiques de suport a la llengua en els mitjans de comunicació.

Però per aconseguir que el català es consolidi dintre del panorama mediàtic no tan sols és necessària la intervenció del Govern, sinó que calen iniciatives empresarials fortes que

apostin pel català com a llengua de comunicació.

I el cert és que la situació del català a la societat actual, sobretot a Barce-

lona i l'àrea metropolitana, no és molt esperançadora. Segons un informe del Centre de Normalització Lingüística de Barcelona, en cinc anys ha disminuït el nombre de barcelonins que parlen, entenen i llegeixen el català i l'impacte de la immigració ha afectat el progrés de la llengua, una situació que empitjorarà el 2006, quan s'actualitzarà el cens. El futur de la llengua als mitjans dependrà doncs, en gran mesura, de l'evolució de la llengua a la societat.

Asif, un jove paquistanès, fulleja un diari en català, un idioma que encara no parla.

